

På Leksaksbiblioteket i Majorna går det att låna leksaker, i ett abonnemang eller byta mot arbetstimmar. Louise Börling med dottern Astrid leker med August, som är där med sin pappa Jonas Jehander. Bild: Anna von Brömssen

Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Stadens mål att vi ska samäga mera

Konsument • Är det jobbigt att äga? Då tillhör du säkerligen de redan invigda som hyrt klädesplagg, lånat Västtrafikkort eller bokat grannens bil via en app. Delningsekonomi är egentligen inget nytt, men digitaliseringen gör att den kan växa.

ANNONS

[Lena Strömberg](#)

12:38 - 14 nov, 2019

Delad glädje kan bli dubbel glädje sägs det. Gemensam konsumtion är också ett uttryck för längtan efter samhörighet.

Med byggprojektet stadsutveckling på Masthuggskajen ska drömmarna om att dela mera slå in. #delakajen ska göra plats för att hyra, dela, byta, låna och ge till varandra, för en mer hållbar livsstil. Så ska Göteborg bli en spjutspets för delningsekonomin – och de nya kvarteren på Masthuggskajen en försöksplats för idén om ett större gemensamt ägande.

ANNONS

LÄS MER: [Fällorna i att dela prylar och tjänster](#)

I Majorna-Linné finns redan cykelkök, solidariskt kylskåp, bytेशylla, uthyrning av verktyg, lånecyklar och leksaksbiblioteket på Slottsskogsgatan. Där kan man både leka och låna prylar. Hit har Louise Börling med dottern Astrid, 11 månader, och Jonas Jehander med sonen August, 14 månader, hittat.

Att kunna låna några grejer under viss tid kan minska den egna konsumtionen; svenska barn har i snitt 536 leksaker i sitt rum.

Via barnens lek skapas möten mellan inte bara dem, utan också deras föräldrar. Längtan efter gemenskap är en pelare i bygget att normalisera delningsekonomin. Bild: Anna von Brömssen

- Det är ju helt sjukt. Att låna är ett bra upplägg eftersom leksaker inte är populära så länge, säger Louise Börling.
- Leksaksbiblioteket är också en bra mötesplats när man är föräldraledig, säger Jonas Jehander.

Längtan efter gemenskap

Och just längtan efter tillhörighet och gemenskap är en pelare i bygget att normalisera delningsekonomin, förklarar Emma Öhrwall som är processledare för Sharing City Göteborg på Konsument- och medborgarservice, Göteborgs stad. Ansökningstiden för att delta med ett delningsprojekt i #delakajen går ut den 17 november och hon vill se något ”nytt”.

- Helst något som vi inte känner till sedan tidigare, för att få till en mix. Något som kompletterar det som redan finns, säger hon.

Emma Öhrwall är processledare för Sharing City Göteborg på Konsument- och medborgarservice, Göteborgs stad. Bild: Anna von Brömssen

Kvartersbygget är helt klart först 2027, så det kan bli en lång testperiod först. Kanske i containrar.

– Ja, vi testar med en efterlysning tidigt i processen! Fram till att allt är klart ska delningsekonomin förstärkas och etableras i området.

Delad glädje kan bli dubbel glädje

Tre exempel där privatpersoner delar grejer med varandra:

- Via appen [Swinga](#), som än så länge finns här i stadsdelarna Majorna och Guldheden, kan du "swinga" prylar i kvarteren. Alltså låna ut och låna gratis. Man kan se sina lån och utlån i appen. Kvitto och avtal sker med en knapptryckning och fastställer att om något går sönder ska det ersättas med vad det kostar att köpa en motsvarande produkt på andrahandsmarknaden.
- Via appen [Ciao ciao](#) hyr du bil av en annan privatperson per timme eller dag och helförsäkring ingår.
- Via [Ihopa.com](#) kan du samäga din kamera, robotgräsklippare eller båt, alltså sälja andelar till delägare, med delägaravtal och försäkring.

Hitta fler och andra typer av tjänster i den lokala delningsekonomin via [Smarta kartan](#).

Vad är hållbar konsumtion?

Att kunna köpa det vi behöver för att kunna tillgodose våra behov, utan att äventyra framtida generationers möjligheter att kunna tillgodose sina. (FN)

Emma Öhrwall var med som expert i den statliga utredningen för några år sedan och är väl medveten om problemen, både med konsumenternas svagare rättigheter – och den så kallade rekyleffekten. Termen används inom miljöforskningen för att beskriva det ökade köputrymme vi kan få med gemensamt ägande. En av grundtankarna med delningsekonomi är att vi tillsammans ska minska miljöbelastningen och risk finns för att det inte händer om vi lägger pengarna på andra tjänster eller prylar som orsakar klimatutsläpp.

– Det är förstås en jättestor utmaning som forskare precis har börjat att titta på. Delningsekonomi innebär inte automatiskt hållbar konsumtion. Vi har ett ansvar att studera beteenden.

LÄS MER: [En sista suck för bilägandet](#)

På försäkringsområdet börjar det att gå i en riktning mot ökad trygghet.

– Det finns företag som säljer mikroförsäkringar och appar som bygger in bättre säkerhet, säger Emma Öhrwall, som tror det är svårt att reglera och förutspå nya fenomen i förväg.

Drivkrafterna bakom

I ett par undersökningar har mellan 13 och 17 procent av svenskarna svarat att de på något vis deltagit i delningsekonomin. Bakom den finns några drivkrafter: anonymiseringen när allt fler bor i städer och en längtan efter gemenskap och tillhörighet, finanskrisen för drygt tio år sedan, internet och appar i smarta mobiler samt en ökad vilja att leva hållbart. För att delningsekonomin ska ta fart och normaliseras bland de bredare lagren krävs minst fem saker, enligt Emma Öhrwall.

- Högre kvalitet på produkter, som verktyg, för att de ska tåla att användas många gånger av flera användare i delningsekonomi.
- Tjänsterna ska vara, enkla och bekväma samt lokala och helst finnas i varje stadsdel.
- Delningstänkandet blir en del av ditt boende, som att fler hus får gemensamma tvättstugor och mer av gemensamma ytor så att varje hushålls bostad kan vara mindre när man behöver mindre plats att förvara prylar.
- Trygghetsskapande åtgärder för att de privatpersoner som delar ska känna sig säkra på vad som gäller, både de som hyr ut och hyr.
- Nya typer av aktörer som prövar delningstjänster, exempelvis har klädkedjor på senare tid börjat hyra ut kläder.

Delningsekonomin storlek

Delningsekonomin i världen beräknas öka från 15 miljarder US-dollar 2014 till 335 miljarder US-dollar år 2025. Det innefattar då även all delningsekonomi, även företagens plattformar, som Airbnb.

Källa: Forbes.com

Lena Strömberg
lena.stromberg@gp.se

Följ

Vill du veta mer om hur GP arbetar med kvalitetsjournalistik? Läs våra etiska regler [här](#).

Ämnen i den här artikeln

Delningsekonomi

Följ

Dela

Dela

Kommentarer

Kommentera artikeln

Vad tycker du? Här nedan kan du kommentera artikeln via tjänsten Ifrågasätt. Märk väl att du behöver skapa ett konto och logga in först. Tänk på att hålla god ton och att inte byta ämne. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Inlägg som bedöms som olämpliga kommer att tas bort och GP förbehåller sig rätten att använda kommentarer i redaktionellt innehåll.

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från
IFRÅGASÄTT

Du kanske också vill läsa

Bullerbråk tas upp i högsta instans

Buller- och ljudbråket kring fotbollsplanen B... Boovallen i Nacka utanför Stockholm når högsta instans, Mark- och

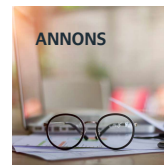
Piras debutplatta långt ifrån legendarisk

Linda Piras debutalbum har tagit... sin tid. Men nu är det här, och GP:s recensent Agnes Arpi är inte helt nöjd. När

Linde kritisk mot Turkiet besked om IS-fångar

Turkiet har påbörjat deporteringen av IS-f... fångar till sina hemländer. Än så länge ska göras inga uppgifter om när det gäller de svenska IS-

En checklista att följa när en anställd arbetar...

Se filmen eller läs checklistan som hjälper dig med vad du ska göra och tänka på när det gäller de allmänna och

där saken nu ska
prövas. "Det

"Matriarken"
avrundade musikåret

terroristerna, men
utrikesminister Ann

kollektivavtalade
försäkringarna.

ANNONS

|

Delningsekonomi är en ambition både i Göteborg och i landet. Men det finns konsumenträttsliga risker när man inte längre är att betrakta som konsument. Bild: Mostphotos

Fällorna i att dela prylar och tjänster med varandra

Konsument • Dela tjänster eller prylar låter bra. Men vet du vilka rättigheter du har – och inte har – när du blir "användare" i delningsekonomin? Här är riskerna med att hyra ut och hyra.

ANNONS

Lena Strömberg

12:39 - 14 nov, 2019

Digitaliseringen har möjliggjort delningsekonomi, förenklat uttryckt gemensam konsumtion. Den omfattar delat eller gemensamt ägande, att byta grejer med varandra, låna eller hyra och hyra ut privat – eller ge bort och få. Allt för att påfrestningen på planetens tillgångar ska minska.

LÄS MER: [Stadens mål att vi ska "ägodela" mera](#)

Göteborg har hållbar konsumtion som mål som "sharing city" och i EU har minst tre länder en strategisk agenda för ökad cirkulär ekonomi och ökad resurseffektivitet, och delningsekonomi är en del i det cirkulära tänkandet. I Sverige formulerade regeringen (2017) "en cirkulär och biobaserad ekonomi" som ett strategiskt samverkansområde, där ökad nyttjandegrad av prylar är ett mål.

ANNONS

Vår årskonsumtion av material

Bara för att upprätthålla vår konsumtion i Sverige är materialåtgången 13 ton per person och år. Så om din borrmaskin används av andra hushåll kan naturresurser sparas.

Annorlunda uttryckt: Om jordens biologiskt produktiva yta delas upp på antalet människor får var och en tillgång till cirka två globalhektar. Den genomsnittliga svensken använder mer än dubbelt så mycket för att upprätthålla sin konsumtion.

Om hela jordens befolkning skulle leva som vi i Sverige, skulle det innebära en konsumtionsnivå som är klart högre än vad jorden tål, det vill säga en ohållbar konsumtionsnivå. Källa: [Naturvårdsverket](#)

Alla kan vi se hur delningsekonomin ökat under senare år. Vi kan köpa middagar i någons hem och få kontakt med någon som kör en viss sträcka och åka med en bit. Det är allt från företags plattformar för delat boende och bilpooler, till ideella organisationer samt grupper där människor delar verktyg och andra prylar inom grannskapet.

Men vet du hur du ska agera för att känna dig trygg ifall det händer något med din borrmaskin, fritidsstuga eller bil? Eller om du bytt till dig en pryl som inte fungerar?

Konsumentrådgivare Louise Ek, Konsument Göteborg. Bild: Anna von Brömssen

– Alla våra konsumenträttigheter sätts ur spel när vi inte längre är konsumenter. Det är ett stort hinder för den lilla delningsekonomin, säger konsumentrådgivare Louise Ek på Konsument Göteborg.

När du köper, hyr eller delar något med en annan privatperson eller plattform är du alltså inte alltid att betrakta konsument. Du blir då användare eller brukare med betydligt svagare ställning lagmässigt. I stället för den tvingande konsumentköplagen gäller köplagen när du köper en vara av en annan privatperson och denna kan avtalas bort.

Eller rättare sagt, skriver ni som parter ett avtal är det detta som gäller, vilket innebär att du kan påverka innehållet. Hyr, delar eller lånar du en vara av en annan privatperson eller plattform gäller köplagen inte alls och det lagliga skyddet för båda parter blir i princip obefintligt. Händer det sedan något och ni inte är överens är det domstol som gäller.

Köper du något av en annan privatperson gäller köplagen, som går att avtalas bort. Bild: FREDRIK SANDBERG / TT

– Samägande för att bidra till en mer hållbar framtid är en fantastisk idé, men samhället är inte uppbyggt för det än, säger Louise Ek.

Risk för skadeståndsanspråk

Förutom svagare lagstiftning för ”användare” pekar hon på vad som gäller för hemförsäkringen. När du hyr någon annans bormaskin kan du få skadeståndsanspråk på dig och det är inte säkert att din hemförsäkring täcker skadan. I stället är det uthyraren som via sitt försäkringsbolag ska söka ersättning och då handlar det om hur mycket maskinen hyrs ut. ”Enstaka gång” är de förlösande orden och gränslinjen mellan eget bruk och uthyrningsverksamhet. Exakt vad ”enstaka gång” är finns dock inte formulerat.

– Försäkringsbolaget ska genom allriskmomentet i hemförsäkringen ersätta om bormaskinen har använts på normalt sätt och går sönder genom en plötslig och oförutsedd händelse. Och det är upp till bolaget att bevisa att ”uthyraren” inte köpt den för eget bruk, utan för att hyra ut. Försäkringsbolaget måste ha argument för att kunna avslå ersättningen för den trasiga bormaskinen, säger Håkan Carlsson på Konsumenternas försäkringsbyrå.

Har du lämnat nyckel till tjuven? Om du hyr ut din bostad direkt till någon kan du inte räkna med att hemförsäkringen täcker stölder. Bild: HENRIK MONTGOMERY / TT

Det har blivit vanligare under senare år att man korttidsuthyr ut sin bostad. Risker med det är att bli bestulen och att något i hemmet blir förstört. Men

eftersom du lämnat ut dörrnyckeln kan det aldrig räknas som stöld och täcks alltså inte av hemförsäkringen.

– Också skadegörelse på fast inredning som väggar eller golv kan vara svårt att få ersättning för från din egen försäkring. Men man kan försöka att få det genom den andra personens ansvarsförsäkring i hemförsäkringen. Det är lättare än att begära skadestånd via domstol, säger Håkan Carlsson.

Kan finnas uthyrningsförsäkring

Den som hyr ut via en plattform eller företag kan dock vara skyddad den vägen.

– En del bolag erbjuder uthyrningsförsäkring och då kan man få ersättning om hyresgästen stulit något, men inte för stöldbegärliga saker som smycken, säger Håkan Carlsson.

För dig som uthyrare innebär detta ett extra led mellan dig och mellanhandens försäkringsbolag. Du kan inte vända dig dit direkt, utan du anmäler till uthyrningsplattformen som sedan tar ditt krav vidare till försäkringsbolaget,

Skulle du våga hyra ut din privata bil via en pool eller grupp? Grunden är att trafikförsäkringen alltid gäller, det vill säga den täcker alla personskador, men bara sakskadorna på motpartens bil om du är vållande. Sedan tar det stopp.

Håkan Carlsson, jurist på Konsumenternas försäkringsbyrå. Bild: Sofina Bilder

– Hel- eller halvförsäkringen gäller inte eftersom det blir ett yrkesmässigt upplägg. Ansvarsdelen i hemförsäkringen gäller heller inte då det finns undantag i villkoren för hyrd eller lånad bil, poängterar Håkan Carlsson.

Lånar du däremot ut den tillfälligt till en vän eller liknande så gäller normalt försäkringen.

Han tipsar om att du som hyr av en annan privatperson ska vara lika om och kring dig som om du hyrt av ett företag:

– Minimera riskerna att bli beskylld för något genom att fotografera av bilen, så att du kan motbevisa eventuella krav efteråt. De flesta har ju hemförsäkring, men den gäller som sagt inte för en bil som du hyr. Viktigt att komma ihåg är att rena olyckshändelser normalt sett inte innebär skadeståndsskyldighet.

Även här finns delnings-appar som helförsäkrar, men läs alltid villkoren. Likaså om du tar en egen mikro-försäkring för enstaka uthyrning.

Verktyg, sportutrustning, hushållsapparater

Hyra ut själv:

Vad gäller när din gräsklippare går sönder när den är uthyrd? Hemförsäkringarna har som villkor att det du äger och täcks ska vara för ditt eget privata bruk. Har du ägodelar som hyrs ut mycket är de inte för ditt privata bruk och då gäller inte hemförsäkringen.

Låna ut:

Går prylen sönder är huvudregeln att det omfattas av låntagarens hemförsäkring.

Hyra ut via en tjänst:

Kolla avtalet. Plattformen eller motsvarande kan ha en försäkring som du är med och betalar för och som är kopplad till prylen som hyrs ut.

Hyra privat:

Kolla vad som gäller om du skulle ha sönder det du hyr. Det kan vara antingen din hemförsäkring eller "uthyrarens". För att din ska gälla måste hyrtjänsten ske för privat bruk och skadan bero på en plötslig och oförutsedd händelse. Uthyraren kan ha rätt till skadestånd om du varit vårdslös och då gäller inte ansvarsskyddet i din hemförsäkring, eftersom det undantar hyrda (och lånade) prylar.

Låna privat:

Vid stöld gäller din hemförsäkring. Vid skador finns undantag i din hemförsäkring.

Hyra via en tjänst:

Många tjänster erbjuder försäkringar, eftersom ansvarsförsäkringen i din hemförsäkring gör undantag för hyrd eller lånad egendom. Med en sådan minskar risken för att du kommer att krävas på skadestånd. Du kan ändå bli ersättningskyldig om undantag finns.

Boende

Hyra ut själv:

Hemförsäkringar är inte avsedda för det (även om det finns hemförsäkringsbolag som har tilläggförsäkringar). Eftersom personen som hyr fått nyckel kan du inte få ersättning för stölder.

Skriv kontrakt på vad som gäller med den som hyr. Tänk då på att det är du som måste bevisa att eventuella skador inte fanns före uthyrningen.

Ta bort saker du är rädd om. Informera ändå ditt hemförsäkringsbolag (och få godkännande från värd eller förening).

Kontrollera att din hyresgäst är täckt av ansvarsförsäkring i sin egen hemförsäkring eftersom det kan gå att få ersättning från den, efter mycket vårdslöst agerande.

Om skadan orsakas av en olyckshändelse kan du komma att få ersättning från din egen villa-, fritidshus- eller bostadsrättsförsäkring.

Hyra ut via en tjänst:

Kolla i avtalet om det ingår någon typ av försäkring. Skyddet kan ändå vara begränsat och företaget bestämmer om du ska få ersättning eller ej.

Hyra:

När du hyr av en annan privatperson och råkar skada något i hyrbostaden kan eventuellt allriskskydd i din hemförsäkring täcka detta.

Privat bil

Hyra ut själv:

Bara trafikförsäkringen gäller. Försäkringsskyddet i halv- eller helförsäkring gäller inte om du hyr ut mot betalning. (Men om du lånar ut bilen tillfälligt gäller din försäkring i princip som om du körde själv.) Skadar hyrestagaren bilen av oaktsamhet eller vårdslöshet måste du begära skadestånd. För att få ersättning för rena olyckshändelser måste ni ha avtalat om det.

Hyra ut via en tjänst:

Så kan både uthyrare och hyrestagare få ett starkare skydd. Exempelvis tjänster via appar kan erbjuda försäkringar för uthyrningstiden.

Hyra:

Om du hyr av en privatperson kan du bli skadeståndsskyldig om du orsakat en skada. Förmedlas bilen via en tjänst är det viktigt att det ingår en särskild försäkring. Läs villkoren.

Källa: [Konsumenternas försäkringsbyrå](#)

Lena Strömberg

lena.stromberg@gp.se

Följ

Vill du veta mer om hur GP arbetar med kvalitetsjournalistik? Läs våra etiska regler [här](#).

Ämnen i den här artikeln

Försäkring

Följ

Delningsekonomi

Följ

Konsumenträtt

Följ

Konsument

Följ

Dela

Dela

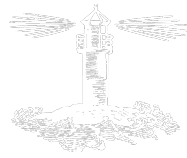
Kommentarer

Kommentera artikeln

Vad tycker du? Här nedan kan du kommentera artikeln via tjänsten Ifrågasätt. Märk väl att du behöver skapa ett konto och logga in först. Tänk på att hålla god ton och att inte byta ämne. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Inlägg som bedöms som olämpliga kommer att tas bort och GP förbehåller sig rätten att använda kommentarer i redaktionellt innehåll.

Bli först med att kommentera! ▾

Kommentarer från
IFRÅGASÄTT

Göteborgs-Posten

Grundades 1813 som Göteborgs-Posten.

Ansvarig utgivare: Christofer Ahlqvist

Adress: Göteborgs-Posten, Polhemsplatsen 5,
405 02 Göteborg Sverige

Telefon: 031-62 40 00

Mina sidor

[Prenumerera](#)

[Annonsera](#)

[E-tidningen](#)

[Erbjudanden](#)

[Kundservice](#)

Sociala medier

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[Twitter](#)

Om GP

[Lediga tjänster](#)

[Regler & Villkor](#)

[Cookies](#)

[Integritetspolicy](#)

Om GP

Göteborgs-Posten ingår i samma mediagrupp som: [Bohusläningen](#), [Hallands Nyheter](#), [Hallandsposten](#), [Halmstad 7 dagar](#), [TTELA](#), [Varbergsposten](#), [VTD](#), [Vänersborgaren](#), [Wallstreet Media](#), [Strömstads Tidning](#)